

Комунікативна компетентність музикантів-виконавців у контексті ідей Нової української школи

Алексєєва Р.П., викладач ДМШ № 20, м. Київ

Розвиток музичного дискурсу в контексті комунікативної спрямованості сучасної освіти здійснюється через формування нових стратегій естетичної комунікації, маніфестованих принципово новою інтерпретацією самого поняття музичного виконавства. Зумовлений потребами сьогодення високий рівень вимог до музичної освіти може реалізуватися лише за умов оволодіння викладачем високого рівня комунікативної компетентності.

Згідно К.В. Гуцолу, компетентність доцільно артикулювати як інтегральне динамічне особистісне утворення, що формується та розвивається в процесі вибудовування особистісного досвіду, та забезпечує продуктивність життєздійснень особистості шляхом успішного розв'язання актуальних життєвих задач, що постають перед нею [1]. Комунікативна компетентність виконавця поєднує в собі низку компетентностей, що забезпечують ефективність різноманітної взаємодії людини в соціокультурному середовищі та, насамперед, передбачає:

- знання музичних «мовних» одиниць, оволодіння відомостями про музичну мову як багаторівневу динамічну структуру;
- здатність реалізовувати всі види музичної мовленнєвої діяльності;
- здатність до інтерактивної активності, уміння обирати відповідні комунікативні патерни в різних ситуаціях спілкування;
- готовність вести музичний монолог, діалог, полілог, використовуючи засоби зацікавлення аудиторії.

У руслі вищезазначеного, найбільша варіативність інтерпретацій у науковій літературі спостерігається щодо визначення поняття загальної мовленнєвої компетентності. Мовленнєва компетентність передбачає знання сполучуваності мовних одиниць, точності їхнього вживання, знання різноманітних засобів мовлення та особливостей їх використання залежно від

форми мовленнєвого висловлювання, знання про використання мовних форм у різних типів мовлення.

Діалогічність характеризує спрямованість музичного тексту-твору на адресата та вважається необхідною передумовою продуктивної комунікації. Діалогічна компетентність особистості передбачає, що вона здатна планувати, реалізовувати і коректувати власну комунікативну поведінку в процесі мовлення згідно конкретної ситуації спілкування, комунікативних намірів та мовленнєвих завдань, відповідно до певних правил спілкування [3]. Втілення принципу діалогічності призводить до децентрації, відкритості в стосунках з навколишнім світом, відповідальності щодо партнерів по комунікації [2]. Діалогічна компетентність припускає розвиток здатності особистості сприймати і враховувати правомірність існування та внутрішню обґрунтованість інших способів висловлювання: інтерпретації, розуміння, міркування тощо. Діалогічна інтеграція формується навколо певних завдань спільної діяльності людей та передбачає їхнє партнерство як найвищу ступінь поєднання особистісних зусиль. Так, Н.В. Чепелева розглядає діалог як взаємодію, зіткнення смислових позицій партнерів з комунікації [4].

Інтерактивна сторона комунікації полягає в організації взаємодії між спілкуванням осіб, які в цьому процесі обмінюються не тільки знаннями, ідеями, почуттями, а й діями. Інтерактивна компетентність може бути схарактеризована як комунікативна здатність особистості, що дозволяє їй у різні способи продуктивно організувати спільну діяльність і спілкування.

До комунікативних компетентностей відносять також наративну компетентність особистості. На думку Н.В. Чепелевої, наратив становить не лише важливий інструмент розуміння та інтерпретації особистого досвіду, навколишньої реальності, а й провідний засіб саморозуміння та саморозвитку особистості, які є важливими чинниками її самопроекування [4].

Згідно концепції Нової української школи, зміст освіти повинен бути заснований на формуванні компетентностей. І серед ключових компетентностей виділена комунікативна, як здатність не лише спілкуватися, а й реагувати усіма

мовленнєвими засобами на повний спектр і соціальних, і культурних явищ. Отже, можна узагальнити, що дослідження поняття комунікативної компетентності в музичному виконавстві пов'язано з новими аспектами розуміння музично-виконавського мистецтва в цілому та привертає увагу науковців у визначенні його особливостей у художньо-творчій та виконавській діяльності музикантів.

Література

1. Гуцол К. В. Наративна компетентність як чинник розвитку здатності особистості до самопроектування. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. пр. Ін-ту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Т. II : Психологічна герменевтика. Київ. Житомир, 2018. Вип. 11. С. 122–133.
2. Гуцол С. Ю. «Сюжет переходу» как мифологическая форма реализации личностного дизайна студентов. *Актуальні проблеми психології: збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Том II. Психологічна герменевтика*. 2014. Вип. 8. С. 75–82.
3. Злотник О. Й. Комунікативна функція музики як засіб художнього спілкування. *Міжнародний Вісник*. № 2 (11). Київ : НАКККіМ, 2018. С. 112–116.
4. Розуміння та інтерпретація життєвого досвіду як чинник розвитку особистості : монографія / за ред. Н.В. Чепелевої. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 276 с.